



EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0048/2013

28.2.2013

SPRÁVA

k vplyvu hospodárskej krízy na rodovú rovnosť a práva žien
(2012/2301(INI))

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

Spravodajkyňa: Elisabeth Morimmon-Chartier

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	20
STANOVISKO VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI.....	23
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	30

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

k vplyvu hospodárskej krízy na rodovú rovnosť a práva žien (2012/2301(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 2 a článok 3 ods. 3 druhý pododsek Zmluvy o Európskej únii a na článok 8, článok 153 ods. 1 písm. i) a článok 157 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na článok 23 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 18. apríla 2012 s názvom Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest (COM(2012)0173) a sprievodný dokument o využití potenciálu osobných služieb a služieb pre domácnosť v oblasti zamestnanosti (SWD(2012)0095),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o programe Európskej únie v oblasti sociálnej zmeny a inovácie (COM(2011)0609), ktorý 6. októbra 2011 predložila Komisia,
- so zreteľom na Európsky pakt pre rodovú rovnosť (2011 – 2020), ktorý Európska rada prijala v marci 2011,
- so zreteľom na správu Komisie z roku 2011 o pokroku v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi v roku 2010 (SEC(2011)0193),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 21. septembra 2010 s názvom Stratégia rovnosti žien a mužov: 2010 – 2015 (COM(2010)0491),
- so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov – Časť II integrovaných usmernení stratégie Európa 2020 (COM(2010)0193),
- so zreteľom na smernicu 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu¹,
- so zreteľom na smernicu 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (prepracované znenie)²,
- so zreteľom na smernicu Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu³,

¹ Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36.

² Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23.

³ Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37.

- so zreteľom na Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2009 o aktívnom začleňovaní ľudí vylúčených z trhu práce¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. septembra 2010 o úlohe žien v starnúcej spoločnosti²,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. júna 2010 o rodových aspektoch hospodárskeho poklesu a finančnej krízy³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 19. októbra 2010 o otázke žien na neistých pracovných miestach⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. februára 2011 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii – 2010⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2011 o podobe chudoby žien v Európskej únii⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. júla 2011 o ženách a riadení podnikov⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. septembra 2011 o podnikaní žien v rámci malých a stredných podnikov⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2011 o situácii osamelých matiek⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2012 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii – 2011¹⁰,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. mája 2012 s odporúčaniami pre Komisiu o uplatňovaní zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty¹¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. septembra 2012 o úlohe žien v ekologickom hospodárstve¹²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. septembra 2012 o pracovných podmienkach žien

¹ Prijaté texty, P6_TA(2009)0371.

² Prijaté texty, P6_TA(2010)0306.

³ Prijaté texty, P7_TA(2010)0231.

⁴ Ú. v. EÚ C 70 E, 8.3.2012, s. 1.

⁵ Prijaté texty, P7_TA(2011)0085.

⁶ Prijaté texty, P7_TA(2011)0086.

⁷ Prijaté texty, P7_TA(2011)0330.

⁸ Prijaté texty, P7_TA(2011)0367.

⁹ Prijaté texty, P7_TA(2011)0458.

¹⁰ Prijaté texty, P7_TA(2012)0069.

¹¹ Prijaté texty, P7_TA(2012)0225.

¹² Prijaté texty, P7_TA(2012)0321.

v sektore služieb¹ ,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. marca 2011 o stratégii EÚ v oblasti začleňovania Rómov² ,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť a stanovisko Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A7-0048/2013),
- A. keďže Európska únia čelí najväčšej hospodárskej a finančnej kríze od veľkej hospodárskej krízy v tridsiatych rokoch, ktorá je ďalej prehĺbovaná tzv. úspornými opatreniami, ktoré členským štátom nariadili orgány EÚ v rámci politik správ ekonomických záležitostí (Pakt stability a rastu, európsky semester, Pakt Euro Plus, fiškálna dohoda) a programov finančnej pomoci, a v jej dôsledku sa výrazne zvýšila miera nezamestnanosti vo všetkých členských štátoch, najmä v členských štátoch na juhu Únie; keďže táto kríza má mimoriadne vážne dôsledky pre zraniteľných ľudí, najmä pre ženy, ktoré sú zasiahnuté priamo – stratou a nestabilitou svojho zamestnania alebo znížením miezd – a nepriamo prostredníctvom rozpočtových úspor vo verejných službách a sociálnej pomoci; keďže je preto dôležité okrem iného skutočne vážne preskúmať rozmer rodovej rovnosti pri vyrovnávaní sa s touto krízou a hľadani riešení, ako jej čeliť,
- B. keďže právo na prácu je základnou podmienkou, ak majú ženy dosiahnuť naozaj rovnaké práva, ekonomickú nezávislosť a profesijnú sebarealizáciu; keďže súčasná kríza nemá iba finančný a ekonomický charakter, ale je aj krízou demokracie, rovnosti, sociálnej pomoci a rodovej rovnosti a používa sa ako ospravedlnenie spomalenia, či dokonca pozastavenia podstatného úsilia vyvíjaného v boji proti zmene klímy a problémom v oblasti životného prostredia,
- C. keďže úverová kríza, ktorá je príčinou súčasnej recesie, bola spôsobená mužmi, a o väčšine národných a medzinárodných reakcií na túto tému, ktoré rodovú rovnosť nedostatočne zohľadnili, taktiež rozhodli muži; keďže je dôležité, aby sa ženy, ktoré majú vo všeobecnosti lepšiu kvalifikáciu ako muži, v plnej miere zúčastňovali na rozhodovacom procese v politických, ekonomických a finančných otázkach, ako aj na dohodách medzi sociálnymi partnermi,
- D. keďže rastúce riziko chudoby je úzko a priamo prepojené s deštrukciou významných sociálnych funkcií štátu, ako sa ukázalo napríklad v prípade nedávnej deštrukcie štátnych systémov sociálneho zabezpečenia v niektorých členských štátoch spolu so škrtmi dôležitých sociálnych dávok (rodinných prídavkov, dávok v nezamestnanosti, nemocenských dávok, minimálneho príjmu potrebného na sociálnu integráciu),
- E. keďže z nedávnych štúdií vyplynulo, že rozhodovaciu právomoc vo finančných inštitúciách EÚ má iba 5 % žien a všetci 27 guvernéri centrálnych bánk v členských štátoch sú muži; keďže rodové štúdie poukázali na to, že správanie žien sa vyznačuje odlišným spôsobom riadenia, pre ktorý je typické vyhýbanie sa riziku a zameranie na

¹ Prijaté texty, P7_TA(2012)0322.

² Prijaté texty, P7_TA(2011)0092.

dlhodobé ciele,

- F. keďže zo začiatku mala hospodárska kríza väčší dosah na mužov než na ženy; keďže odvtedy nezamestnanosť mužov a žien narástla v rôznej miere; keďže ženy neboli prvými obeťami krízy, ale dnes ich stále viac zasahujú jej dôsledky (zvyšujúci sa počet neistých pracovných miest a pracovnom pomere na kratší pracovný čas, väčšie riziko prepustenia, nižšie platy, nižšia sociálna ochrana atď.), ktoré budú pociťovať po oveľa dlhšie obdobie; keďže táto fáza je oveľa menej zdokumentovaná, pričom v súvislosti s ňou chýbajú spoľahlivé a porovnateľné štatistické údaje, a preto dôsledky krízy pre ženy majú tendenciu byť podceňované,
- G. keďže ženy zohrávajú kľúčovú úlohu v posune ekonomického rozvoja dopredu; keďže ďalšie posilňovanie postavenia žien môže komunity a rodiny ekonomicky vytrhnúť z chudoby,
- H. keďže v období krízy sa politika v oblasti trhu práce zameriava na ovplyvňovanie všeobecnej miery zamestnanosti, a nie na ekonomicky neaktívne ženy,
- I. keďže úsporné opatrenia, ktoré zaviedla trojka (ECB, Komisia a MMF) a opatrenia v oblasti dohľadu nad hospodárskou politikou a verejnými financiami, o ktorých rozhodla Komisia a Rada, oslabujú sociálne zabezpečenie, prehlbujú rozdiely v spoločnosti a ešte zvyšujú sociálnu a ekonomickú nespravodlivosť vrátane rodovej nerovnosti,
- J. keďže treba poznamenať, že nezamestnané ženy sa veľmi často nezapočítajú do oficiálnych štatistík a rodová nerovnosť z hľadiska miery nečinnosti je často podceňovaná, pretože ženy majú častejšie tendenciu stiahnuť sa z trhu práce z rôznych dôvodov (tehotenstvo, rodinné povinnosti, časové obmedzenia) a vykonávať neplatenú alebo neformálnu prácu, a to často doma, alebo sa starať o závislé osoby či pracovať v tieňovom hospodárstve, pričom v súčasnosti existuje málo štúdií o vplyve škrtov vo verejných výdavkoch z hľadiska rodovej rovnosti,
- K. keďže zníženie rozpočtu, ku ktorému pristúpili vlády pri vykonávaní úsporných plánov, sa týka hlavne verejného sektora a jeho služieb sociálnej pomoci, kde sú ženy najviac zastúpené a najviac využívajú jeho služby – približne 70 % zamestnancov vo verejnom sektore tvoria ženy – , ale aj súkromného sektora, pričom ženy sa v súčasnosti stávajú hlavnými obeťami úsporných opatrení; keďže doteraz žiadna krajina nevyhodnotila vplyv navrhovaných škrtov vo verejných výdavkoch a následkov fiškálnej konsolidácie z hľadiska rodovej rovnosti, či už ide o vplyv jednotlivých opatrení alebo ich kumulatívny vplyv,
- L. keďže ženy sú vo väčšej miere závislé od sociálnych dávok, ktoré sa v rámci úsporných opatrení znižujú,
- M. keďže taká krízová situácia, aká vládne v súčasnosti, si vyžaduje dôkladné štrukturálne reformy na trhu práce,
- N. keďže pre ženy je zníženie počtu pracovných miest sprevádzané najmä ďalšou úpravou plánu práce, ktorá zahŕňa predĺženie pracovnej doby často vrátane práce na rôzne zmeny; keďže vplyv oživenia bude veľmi pravdepodobne rýchlejší v priemyselnom sektore

a spôsobí tak oživenie mužskej zamestnanosti, ktorá bude rásť rýchlejšie ako ženská zamestnanosť; keďže zamestnanosť žien bude teda trvalejším spôsobom zasiahnutá úspornými opatreniami uskutočnenými vo verejných službách, čo v dlhodobom horizonte ohrozí pokrok, ktorý sa dosiahol v oblasti rodovej rovnosti,

- O. keďže kríza vedie k ďalšiemu vykorisťovaniu žien v legálnej aj nelegálnej ekonomike; keďže jej dôsledky budú mať z dlhodobého hľadiska vplyv na ženy, ktorých kariéra je prerušovaná (vrátane žien zamestnaných na slabo platených pracovných miestach na dobu určitú, na kratší pracovný čas, na príležitostných, atypických alebo dokonca neformálnych pracovných miestach), pričom kratší pracovný čas je často nedobrovoľný, čo má za následok to, že príspevky žien na dôchodok nie sú dostatočné a vysoké percento žien je ohrozené chudobou; keďže ženám môže nakoniec vzniknúť nárok iba na veľmi nízke dôchodky, ktoré ich môžu priviesť až za hranicu chudoby; keďže existuje riziko, že nastúpi celá „stratená generácia“ mladých mužov a žien, ktorí v dôsledku zložitej ekonomickej situácie prišli o pracovné príležitosti, isté zamestnanie a často aj o príležitosť na vzdelanie,
- P. keďže súčasná kríza ešte zhoršuje zladenie pracovného a rodinného života; keďže na pracovný život mužov a žien má odlišný vplyv skutočnosť, či daná osoba má alebo nemá deti; keďže miera účasti na trhu práce je u matiek o 12 % nižšia ako u bezdetných žien, kým u otcov je miera zamestnanosti o 8,7 % vyššia ako u bezdetných mužov,
- Q. keďže v platných ani plánovaných iniciatívach a politikách zameraných na riešenie krízy nebola zohľadnená otázka rodovej rovnosti,
- R. keďže na zamestnanosť žien vplyvajú rodové stereotypy, napríklad domnienka, že nezamestnanosť mužov je „oveľa závažnejšia“ problematika ako nezamestnanosť žien, ktorá je iba ďalším z mnohých rodových stereotypov, ktoré negatívne ovplyvňujú možnosti žien zamestnať sa; keďže prax sa vyznačuje odlišným prístupom k riešeniu nezamestnanosti mužov a nezamestnanosti žien, pretože muži sú stále považovaní za hlavných živiteľov rodiny a ženy za hlavné opatrovatelky rodiny,
- S. keďže v roku 2010 čelilo hrozbe chudoby alebo sociálneho vylúčenia približne 23 % občanov Únie¹ a keďže toto znižovanie životnej úrovne obyvateľstva sa väčšinou dotýka žien, pretože sa veľmi často boria s početnými ťažkosťami, ako je tomu v prípade starších osamelých žien a rodín osamelého rodiča (ktorým je vo väčšine prípadov žena); keďže tieto ťažkosti sa týkajú udržania alebo nájdenia zamestnania za takýchto okolností, nájdenia vhodného ubytovania, zaručenia starostlivosti o závislé osoby (deti, rodičia, choré alebo zdravotne postihnuté osoby) a zosúladenia pracovného a rodinného života vzhľadom na nedostatok vhodných podporných štruktúr a rôzne vnútroštátne politiky v tejto oblasti v 27 členských štátoch,
- T. keďže kríza ešte prehĺbila sociálnu a ekonomickú situáciu mnohých znevýhodnených komunít a prispela k zvýšenému počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky u dievčat a ešte viac ich vystavila nebezpečenstvu, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi,

¹ Eurostat, v roku 2010 čelilo hrozbe chudoby alebo sociálneho vylúčenia 23 % občanov EÚ – vydanie 9/2012.

- U. keďže škrtky v službách a dávkach negatívne ovplyvňujú ekonomickú nezávislosť žien, pretože pre ne sú dávky často dôležitý zdroj príjmov a ženy využívajú verejné služby častejšie ako muži; keďže najväčším kumulovaným stratám sú vystavené osamelé matky a osamelé dôchodkyne,
- V. keďže u žien zaznamenávame zvyšovanie neformálnej a neplatenj práce (či už dobrovoľnej alebo nie) s nižšou sociálnou ochranou v záujme prekonania krízy; keďže podľa štúdie OECD¹ domáca práca predstavuje 33 % z HDP členských štátov OECD,
- W. keďže súčasná kríza a úsporné opatrenia sa využívajú na oslabovanie práv pracovníkov v mnohých členských štátoch, čo má osobitný vplyv na pracujúce ženy a vážne negatívne dôsledky na možnosti žien udržať si ekonomickú nezávislosť,
- X. konštatuje, že zníženie rozdielu v zamestnanosti mužov a žien je skôr odrazom všeobecného zhoršenia životných a pracovných podmienok ako pokroku smerom k väčšej rodovej rovnosti;
- Y. keďže ženy, ktoré vstupujú do aktívneho pracovného života, zohrávajú vedúcu úlohu pri návrate k rastu; keďže umožňujú zvyšovať príjem rodiny, ktorý prináša zvyšovanie spotreby a umožňuje dynamizovať hospodárstvo; keďže rodová rovnosť má teda pozitívny vplyv na produktivitu a hospodársky rast,
- Z. keďže z nedávnej sekundárnej analýzy piateho prieskumu pracovných podmienok v Európe („Ženy, muži a pracovné podmienky v Európe: sekundárna analýza piateho prieskumu pracovných podmienok v Európe“, Eurofound 2012, uverejní sa v roku 2013) vyplýva, že rodová segregácia škodí pracujúcim mužom aj ženám; keďže muži aj ženy tvrdia, že ich pracovné podmienky a profesijná seberealizácia sú vyššie, keď pracujú s kolegami oboch pohlaví; keďže však naďalej zostáva priestor na boj proti rodovej segregácii na trhu práce, polarizácie pracovných miest podľa pohlaví a pracovísk, kde prevláda jedno pohlavie (vzhľadom na to, že tri pätiny európskych pracovníkov sú na pracovisku s pracovníkmi rovnakého pohlavia),
- AA. keďže opatrenia na zabezpečenie rodovej rovnosti boli odvolané alebo odložené a možné obmedzenie prostriedkov vo verejných rozpočtoch v budúcnosti negatívne ovplyvní zamestnanosť žien a presadzovanie rodovej rovnosti,
- AB. keďže hospodársky pokles by nemal byť ospravedlnením spomalenia vývoja, pokiaľ ide o politiky na zosúladenie pracovného a rodinného života, a zníženia rozpočtu vyčleneného na služby starostlivosti o závislé osoby a opatrenia týkajúce sa dovolení, čo ovplyvňuje najmä prístup žien na trh práce,
- AC. keďže násilie na ženách je rozšíreným javom vo všetkých krajinách a sociálnych triedach; keďže ekonomický tlak často vedie k častejšiemu, násilnejšiemu a nebezpečnejšiemu zneužívaniu a keďže štúdie tiež ukazujú, že násilie na ženách je intenzívnejšie v čase, keď sú muži konfrontovaní so stratou pracovných miest a vlastníctva v dôsledku hospodárskej krízy,

¹ OECD, Spoločnosť v kocke 2011, Sociálne ukazovatele OECD, @OECD2011.

AD. keďže ženy mali najväčší prospech z tvorby pracovných miest v EÚ v období od roku 1998 až do roku 2008 (príslušné miery zamestnanosti žien v EÚ predstavovali 55,6 % a 62,8 %)¹; keďže zamestnanosť v prípade žien narástla o 12,7 %, ale iba 3,18 % v prípade mužov, a miera nezamestnanosti žien v roku 2012 bola nepatrne vyššia² (10,7 % nezamestnaných žien oproti 10,6 % mužov),

AE. keďže v roku 2011 bolo 31,6 % žien v pracovnom pomere na kratší pracovný čas oproti 8,1 % mužov,

1. pripomína, že rodová rovnosť je jedným zo základných cieľov Európskej únie a musí byť jedným zo základných zreteľov pri vymedzovaní riešenia súčasnej hospodárskej a finančnej krízy, ktoré zahŕňa investície do verejného sektora, sociálnej pomoci, ekologicky udržateľného bývania, dopravy atď., ako aj vytváranie štátnych príjmov prostredníctvom účinnejších daňových politík; vyjadruje poľutovanie nad tým, že politické reakcie na krízu vrátane opatrení na obnovu zlyhali v tom, že neuznali, nepreskúmali a nenapravili vplyv krízy na rodové hľadisko; odsudzuje skutočnosť, že do polisabonskej stratégie sa prakticky vôbec nezačlenilo hľadisko rodovej rovnosti, a vyzýva preto Radu, Komisiu a členské štáty, aby začlenili hľadisko rodovej rovnosti prostredníctvom osobitných cieľov v makroekonomických usmerneniach a v usmerneniach pre zamestnanosť;
2. vyzýva Komisiu, aby rodový rozmer začlenila do všetkých politík, najmä pokiaľ ide o vplyv úsporných opatrení a zotavenie z krízy, správu ekonomických záležitostí, udržateľný rozvoj a ekologické pracovné miesta, odborné vzdelávanie a prípravu, migráciu, spoluprácu a rozvoj, zdravie a bezpečnosť a opatrenia, ktoré majú byť plánované alebo vykonávané s cieľom zabrániť následkom krízy alebo ich obmedziť;
3. vyzýva členské štáty, aby posúdili a zdôraznili okamžité a dlhodobé vplyvy hospodárskej krízy na ženy, najmä skutočnosť, či a ako táto kríza umocňuje aktuálnu rodovú nerovnosť, a súvisiace následky, ako je zvýšené nebezpečenstvo násillia založeného na rodovej príslušnosti, zhoršujúci sa zdravotný stav matiek a detí a chudoba žien vo vyššom veku;
4. pripomína, že po tom, čo miera zamestnanosti žien dosiahla úroveň 62,8 % v roku 2008, pričom sa v posledných desiatich rokoch neustále zvyšovala, EÚ v súčasnosti zaznamenala mierne zníženie od začiatku hospodárskej krízy, pričom v roku 2011 sa táto miera ustálila na 62,3 %; zdôrazňuje preto potrebu trvalých riešení, ktoré zohľadnia rozmer rodovej rovnosti v politikách EÚ a členských štátov na udržanie zamestnanosti a obnovenie rastu;
5. vyzýva Komisiu, aby zvažila ďalšiu úpravu štrukturálnych fondov s cieľom zabezpečiť dodatočnú podporu pre oblasti zamestnanosti žien, ktoré pravdepodobne ovplyvní kríza, ako aj podporu pre starostlivosť o deti, odbornú prípravu a prístup k zamestnaniu;
6. zdôrazňuje význam hlavnej iniciatívy s názvom Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu; vyzýva členské štáty, aby plne využili program Európa

¹ Eurostat: miera zamestnanosti žien, EÚ – 27.

² Eurostat: harmonizovaná miera nezamestnanosti mužov a žien – september 2012, Európska únia.

pre občanov, ako aj budúci program v oblasti sociálnej zmeny a inovácie, najmä so zreteľom na účinné vykonávanie cieľov v oblasti rodovej rovnosti; zdôrazňuje význam programu Daphne III, najmä pokiaľ ide o ochranu žien pred všetkými formami násillia a potrebu dosiahnutia vysokej úrovne ochrany zdravia, pohody a sociálnej súdržnosti;

7. zdôrazňuje skutočnosť, že napriek porovnateľnej miere nezamestnanosti u mužov a žien má kríza na ženy rozdielny vplyv; poukazuje na to, že ženy sú vystavené výraznejšiemu zvyšovaniu nestability, pokiaľ ide o ich pracovné podmienky, najmä vzhľadom na rastúci počet atypických pracovných zmlúv, a že došlo k výraznému zníženiu príjmov žien v dôsledku množstva faktorov, medzi ktoré patrí pretrvávajúce rozdielov medzi platmi mužov a žien (takmer 17 %) a výsledné rozdiely v príslušných príspevkoch v nezamestnanosti, nárast vynútenej práce na kratší pracovný čas a nárast dočasných pracovných miest alebo miest s pracovnou zmluvou na dobu určitú v neprospech stabilnejších pracovných miest; keďže z dôvodu pretrvávajúceho rozdielu v odmeňovaní mužov a žien a z toho vyplývajúcej rozdielnej výšky dávok v nezamestnanosti zhoršila súčasná kríza situáciu žien na pracovnom trhu; poukazuje na skúsenosti z predchádzajúcich krízových situácií, podľa ktorých sa vo všeobecnosti rýchlejšie zotaví zamestnanosť mužov než žien;
8. vyzýva Komisiu, aby čo najskôr predložila návrh smernice, ktorou sa stanovujú opatrenia na odstránenie rozdielu v odmeňovaní žien a mužov za rovnakú alebo rovnocennú prácu;
9. pripomína, že veľmi výrazné rozdiely pretrvávajú medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie, kde sa miera zamestnanosti žien pohybuje od 48,6 % do 77,2 %, a že tieto rozdielne situácie si v rámci komplexného európskeho prístupu vyžadujú špecifické riešenia prispôbené každej situácii; okrem toho zdôrazňuje potrebu stanoviť spoľahlivé spoločné ukazovatele, a teda spoľahlivé a porovnateľné štatistiky, aby sa dali vyhodnotiť odlišné situácie, určiť potreby a vypracovať primerané riešenia;
10. pripomína, že už pred hospodárskou krízou ženy vykonávali väčšinu dočasných zamestnaní a zamestnaní na kratší pracovný čas a že kríza túto tendenciu posilnila, takže mnoho žien je ešte viac ohrozených sociálnym vylúčením; konštatuje, že táto situácia vládne najmä v južných členských štátoch;
11. so znepokojením konštatuje, že nezamestnanosť mladých žien sa zvýšila z 18,8 % v roku 2009 na 20,8 % v roku 2011 a že kríza mimoriadne tvrdo zasiahne znevýhodnené skupiny žien, ktoré okrem iného zahŕňajú ženy so zdravotným postihnutím, imigrantky, príslušníčky etnických menšín, ženy s nízkou kvalifikáciou, dlhodobo nezamestnané ženy, slobodné matky, ženy bez prostriedkov, ženy starajúce sa o závislé osoby atď.; víta balík opatrení Komisie, ktorý je zameraný na odstránenie súčasnej neprijateľnej úrovne nezamestnanosti mladých a sociálneho vylúčenia a na ponúknutie pracovných miest, vzdelania a odbornej prípravy pre mladých ľudí;
12. domnieva sa, že právo na prácu je kľúčovým predpokladom toho, aby mohli ženy uplatňovať skutočnú rovnosť práv, ekonomickú nezávislosť a profesijnú sebarealizáciu, a preto trvá na tom, že neistá práca by sa mala odstrániť povinným uplatňovaním zásady, že pre každé existujúce pracovné miesto by sa mal vytvoriť trvalý post, a uznaním a posilnením práva na pracovné miesta s príslušnými právami;

13. vyzýva EÚ a členské štáty, aby preformulovali svoje súčasné reakcie na hospodársku krízu s cieľom zabezpečiť, aby mali prijaté opatrenia dlohodú pôsobnosť a nenarúšali politiku sociálneho štátu a štruktúry verejného sektora, ktoré sú predpokladom pre lepšiu rodovú rovnosť, ako napríklad sociálne služby, opatrovateľské zariadenia, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a práva zamestnancov;
14. pripomína, že pre ženy je čoraz ťažšie prejsť zo vzdelávacieho do pracovného procesu a že toto bude v konečnom dôsledku viesť k rozdielom v posudzovaní vlastných znalostí mužov a žien;
15. domnieva sa, že štrukturálne reformy vyplývajúce z riešenia súčasnej krízy ponúkajú príležitosť na nápravu niektorých naďalej veľmi častých druhov rodovej diskriminácie na európskom pracovnom trhu;
16. zdôrazňuje, že ženy tvoria v neformálnej ekonomike väčší podiel než muži, čiastočne preto, že v nej existuje väčšia deregulácia v odvetviach, v ktorých ženy tradične pracujú, ako sú domáce služby alebo starostlivosť; na druhej strane poznamenáva, že v dôsledku krízy sa zaznamenal nárast neformálnej ekonomiky, aj keď je veľmi náročné získať o nej jasný obraz, keďže neexistujú žiadne spoľahlivé údaje o jej existencii a dosahu;
17. zdôrazňuje, že ženy zohrávali kľúčovú úlohu pri prekonávaní krízy; je pevne presvedčený, že ženy ponúkajú veľký potenciál na zlepšovanie konkurencieschopnosti a výkonnosti podnikov, najmä ak zastávajú riadiace posty; domnieva sa, že je teda mimoriadne naliehavé, aby sa ženy zúčastňovali na vypracúvaní a riadení plánov obnovy s cieľom podporiť sociálnu súdržnosť;
18. zdôrazňuje skutočnosť, že súčasná hospodárska a finančná kríza a následné znižovanie rozpočtov nesmú ohroziť pokrok dosiahnutý v rámci politik na podporu rodovej rovnosti, ani nesmú byť zámkou na zníženie úsilia v tejto oblasti; je presvedčený, že by skôr mali povzbudiť členské štáty k tomu, aby začlenili politiky rodovej rovnosti do svojich politik v oblasti zamestnanosti, pričom politiky zamestnanosti by mali vnímať ako súčasť riešenia na skončenie krízy z hľadiska plného využitia schopností a zručností všetkých Európanov; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že rodové hľadisko bude súčasťou každej plánovanej fiškálnej politiky;
19. zdôrazňuje, že na práva žien by sa nemalo nazeráť ako na práva súperiace s právami mužov, ani by tak nemali byť chápané či presadzované, pretože zlepšenie služieb starostlivosti a verejných služieb pre rodiny je základnou podmienkou pre účasť ako mužov, tak žien na trhu práce; poukazuje na to, že je potrebné presadzovať rozdelenie povinností v rodine a domácnosti; vyzýva členské štáty, aby zaviedli opatrenia alebo rozpracovali existujúce opatrenia na prekonanie rodovej diskriminácie a nerovnakého rozdelenia úloh, napríklad prostredníctvom podporovania mužov v ich práve starať sa o deti, chorých alebo zdravotne postihnutých príbuzných;
20. zdôrazňuje, že klesajúca pôrodnosť v EÚ je ešte umocnená krízou, pretože nezamestnanosť, neisté situácie a neistota ohľadom budúcnosti a hospodárstva vedie páry a najmä mladšie ženy k odkladaniu materstva na neskôr, čím sa ďalej posilňuje trend demografického starnutia v Únii;

21. zdôrazňuje, že je dôležité zreformovať makroekonomickú a sociálnu politiku a politiku trhu práce s cieľom zaručiť hospodársku a sociálnu spravodlivosť pre ženy, rozvíjať stratégie na podporu spravodlivého rozdeľovania bohatstva, zaručiť minimálny príjem a dôstojné mzdy a dôchodky, znížiť rozdiel v odmeňovaní žien a mužov, vytvoriť viac kvalitných pracovných miest pre ženy, a to v spojení s právami, umožniť ženám využívať verejné služby na vysokej úrovni a zlepšiť sociálnu starostlivosť a miestne služby vrátane jasli, materských škôl a ďalších foriem predškolskej výchovy, denných centier, komunitných centier voľného času a služieb na podporu rodiny a medzigeneračných centier;
22. pripomína, že znižovanie verejných rozpočtov nie je rodovo neutrálne, ale skôr vyplýva z makroštrukturálnych hospodárskych politík Únie, najmä vykonávania opatrení v rámci programov „hospodárskeho riadenia“ a finančných úprav, ktoré spôsobujú a naďalej budú spôsobovať prehlbovanie rozdielov medzi mužmi a ženami, nezamestnanosť žien a feminizáciu chudoby; je presvedčený, že je preto potrebná zmena politiky, keďže ženy tvoria väčšinu zamestnancov vo verejnom sektore a sú hlavnými prijímateľmi sociálnych politík; preto žiada, aby sa zvýšili prostriedky v príslušných rozpočtových okruhoch;
23. vyzýva členské štáty a inštitúcie Únie, aby pri plánovaní úsporných opatrení využívali posúdenie rodového vplyvu s cieľom zabezpečiť, aby tieto opatrenia mali pokiaľ možno rodovo neutrálny účinok;
24. vyzýva členské štáty, aby zaviedli rodové rozpočtovanie s cieľom analyzovať vládne programy a politiky, ich účinok na pridelovanie zdrojov a ich prínos k rovnosti medzi mužmi a ženami;
25. zdôrazňuje, že ženy sú v porovnaní s mužmi vo väčšej miere vystavené hrozbe pomalšieho kariérneho rozvoja, a to preto, že akceptujú východiskové pozície na nižších úrovniach alebo pracovný pomer na kratší pracovný čas, a že ženy v tejto situácii sú preto zraniteľnejšie, majú nedostatočný príjem a sú viac zasiahnuté chudobou;
26. vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby zabezpečili primerané poskytovanie cenovo prijateľných, dostupných a vysokokvalitných služieb starostlivosti o deti a iné závislé osoby, a žiada, aby tieto služby boli zlučiteľné s pracovným časom mužov a žien pracujúcich na plný úväzok;
27. zdôrazňuje, že v prípade týchto zamestnancov vo verejnom sektore je dôležité bezodkladne vykonávať politiky návratu do práce a programy zaradenia do podnikovej sféry, pričom väčšinu z týchto zamestnancov tvoria ženy, ktorých zamestnanie je ohrozené v dôsledku znižovania rozpočtu verejného sektora;
28. žiada Komisiu a členské štáty, aby do všetkých politík v oblasti zamestnanosti zahrnuli celkový prístup k rodovej rovnosti, prijali opatrenia potrebné na podporu návratu žien do práce, a to nielen na nižšej, ale aj na riadiacej úrovni, a aby tento prístup začlenili do usmernení Únie pre zamestnanosť; trvá na tom, že je potrebné zabezpečiť riadne rodové rozpočtovanie, najmä v súvislosti s nasledujúcim viacročným finančným rámcom na obdobie 2014 – 2020, s cieľom dosiahnuť ciele stanovené v pakte pre rodovú rovnosť, ako aj v stratégii 2020;

29. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v ročný prieskum rastu na rok 2013 nezahrnul zvyšovanie účasti žien na trhu práce, a to i napriek tomu, že ide o jeden z hlavných cieľov stratégie EÚ 2020; vyzýva Radu, aby pri prijímaní tohtoročných usmernení pre hospodársku politiku v rámci európskeho semestra doplnila ako prioritu podporovanie účasti žien na trhu práce;
30. vyzýva členské štáty, aby otázku rodovej rovnosti zahrnuli do všetkých budúcich národných programov reforiem a systematicky sa v nich touto otázkou zaoberali;
31. vyzýva členské štáty, aby podporovali aktívne politiky trhu práce, silný sociálny dialóg, pracovné normy a sociálnu ochranu s cieľom chrániť práva žien, vrátane migrantiek, a bojovať proti nútenej a nelegálnej práci;
32. vyzýva členské štáty, aby prijímali opatrenia, ktorými by nabádali matky, aby vstupovali na trh práce, napríklad prostredníctvom práce na diaľku, odborného vzdelávania alebo rekvalifikačných politík, s cieľom podporovať „uľahčený“ návrat do práce po materskej dovolenke;
33. víta návrh smernice o lepšej rodovej rovnováhe medzi nevýkonnými riaditeľmi spoločností kótovaných na burze, ktorý umožňuje ženám, aby získavali lepšie platené pracovné miesta vyžadujúce si vyššiu kvalifikáciu, a vyzýva členské štáty, aby podporovali a pripravovali jej vykonávanie; žiada, aby podobné záväzné právne predpisy prijali ďalší zamestnávateľia vrátane európskych, vnútroštátnych, regionálnych a miestnych verejných inštitúcií, úradov a orgánov, pretože títo zamestnávateľia by mali ísť príkladom, pokiaľ ide o uplatňovanie rodovej rovnosti pri rozhodovaní;
34. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyvinuli stratégiu na podporu rodovej rovnosti pre malé a stredné podniky, na ktoré sa predmetná smernica nevzťahuje; odsudzuje skutočnosť, že ženy sú nedostatočne zastúpené v riadiacich orgánoch finančných inštitúcií, a teda sú prakticky vylúčené z rozhodovacieho procesu vo finančnej oblasti; vyzýva Radu, Komisiu a členské štáty, aby zvýšili účasť žien na všetkých úrovniach rozhodovania, predovšetkým v oblasti rozpočtovania a mechanizmov riadenia v rámci európskych finančných systémov vrátane Európskej centrálnej banky; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zvyšovať finančnú gramotnosť u dievčat a žien;
35. vyzýva členské štáty, aby zaviedli politiky rozsiahlej odbornej prípravy zamestnancov tých odvetví, ktoré sú vo väčšej miere postihnuté negatívnymi dôsledkami krízy alebo globalizácie, aby ich pripravili na zmenu pracovných miest a nové pracovné miesta zohľadňujúc osobitné miesto žien a skutočnosť, že ženy sú častejšie než muži nútené prerušiť kariéru, aby sa mohli starať o deti alebo starých či chorých rodinných príslušníkov, čo má dosah na ich kariérny vývoj; žiada, aby sa v podnikoch systematicky realizovali plány odbornej prípravy s cieľom pripraviť rekvalifikáciu zamestnancov, navrhnúť personalizované preloženie na iné pracovné miesto a ponúknuť odbornú prípravu prispôbenú uchádzačom o prácu a nízko kvalifikovaným zamestnancom; takisto žiada vytvorenie úplného registra chýbajúcich pracovných síl podľa jednotlivých odvetví s cieľom umožniť ženám pripravovať sa na pracovné miesta a hľadať si ich cieľovým spôsobom;
36. vyzýva členské štáty, aby preskúmali systémy sociálnej ochrany s cieľom

individualizovať práva v dôchodkových systémoch a systémoch sociálneho zabezpečenia, aby sa tak zabránilo situácii, keď je zárobkovo činný partner vo výhode, a tým sa zaručili rovnaké dôchodkové práva;

37. zdôrazňuje, že znižovaním výdavkov v odvetví starostlivosti v skutočnosti dochádza k presunu práce na plecia žien a oslabeniu rodovej rovnosti, a vyzýva všetky členské štáty, aby vypracovali plány na poskytovanie služieb starostlivosti, ktoré prinesú sociálnu spravodlivosť a rodovú rovnosť;
38. žiada Komisiu a členské štáty, aby propagovali politiky a programy odbornej prípravy určené ženám všetkých vekových skupín a popritom venovali osobitnú pozornosť naliehavej potrebe programov celoživotného vzdelávania a potrebe získavať nové zručnosti v odvetví nových technológií a IT, a tak zlepšovali prístup žien k rôznym oblastiam činnosti a zvyšovali ich podiel v týchto oblastiach vrátane ekonomického a finančného sektora, kde pracuje iba zopár žien, a zároveň stanovili osobitné sprievodné opatrenia, aby ženy mohli skĺbiť pracovné vyťaženie, odbornú prípravu a rodinný život; pripomína dôležitú úlohu, ktorú zohráva Európsky sociálny fond pri podpore zamestnávania prostredníctvom politík v oblasti odbornej prípravy, a navrhuje, aby členské štáty a miestne orgány podporovali jeho využívanie najmä v prospech žien, ktoré sú vo väčšej miere postihnuté hospodárskou krízou;
39. zdôrazňuje, že je dôležité investovať do žien a rodovej rovnosti;
40. vyzýva členské štáty, aby podporovali aktívne začleňovanie alebo opätovné zaradenie žien na trh práce a aby povzbudzovali zamestnanosť žien v strategických odvetviach rozvoja tým, že prijímajú konkrétne opatrenia týkajúce sa flexibilného pracovného času, rovnakého odmeňovania a reformy daňového a dôchodkového systému, ako aj opatrenia v oblasti celoživotného vzdelávania zamerané na poskytovanie zručností a kvalifikácií potrebných z hľadiska plnenia cieľov stratégie EÚ 2020; poukazuje na dôležitosť odbornej prípravy na vysokej úrovni s cieľom povzbudzovať ženy k tomu, aby vstupovali do odvetví, v ktorých majú nedostatočné zastúpenie, ako je vedecký výskum a rozvoj technológií, najmä v súčasnosti, keď Európa potrebuje viac výskumných pracovníkov na podporu inovácií a posilnenie svojho hospodárstva; vyzýva Komisiu, aby zvažila ďalšiu úpravu štrukturálnych fondov s cieľom zabezpečiť dodatočnú podporu pre oblasti zamestnanosti žien, ktoré pravdepodobne ovplyvní kríza, ako aj podporu pre starostlivosť o deti, odbornú prípravu a prístup k zamestnaniu;
41. pripomína, že v mnohých členských štátoch sa od začiatku krízy zhoršil prístup mladých žien (veková skupina 15 – 24 rokov) k prvému zamestnaniu na plný pracovný čas a na vyriešenie tejto situácie mnohé ženy v súčasnosti predlžujú svoje štúdium; konštatuje, že napriek tejto tendencii a skutočnosti, že lepšia odborná príprava vcelku lepšie chráni ženy, valorizácia ich diplomu nie je taká úspešná ako valorizácia diplomu mužov; vyzýva členské štáty, aby sa zamerali na stratégie, ktoré kombinujú politiky v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy s cieľovými politikami zamestnanosti pre mladé ženy;
42. vyzýva členské štáty, aby do učebných osnov stredných škôl zaradili základy financií a podnikania;
43. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby odhadli vplyv nových dôchodkových systémov na

rôzne kategórie žien, s osobitným zameraním na zmluvy na kratší pracovný čas a atypické zmluvy, a aby prispôsobili systémy sociálnej pomoci, najmä pokiaľ ide o mladšie generácie;

44. vyzýva členské štáty, aby podporovali posilňovanie ekonomického postavenia žien sústredovaním sa na podnikanie žien, podporovaním žien a poskytovaním pomoci ženám (najmä mladým ženám a prísťahovalkyniam), ktoré zakladajú podniky, uľahčovaním prístupu žien k financovaniu, okrem iného prostredníctvom mikroúverov, technickej pomoci a podporných opatrení, podporou nových finančných a podporných nástrojov a nábádaním na rozvoj ženských sietí pre podnikanie a sponzorovanie a výmen najlepších postupov medzi členskými štátmi a hospodárskymi subjektmi; zdôrazňuje, že investície do žien a rodovej rovnosti majú veľký význam v záujme zabezpečenia hospodárskej stability a zamedzenia hospodárskym otrasom;
45. vyzýva členské štáty, aby zvýšili účasť žien na všetkých úrovniach rozhodovania;
46. vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby lepšie podporovali podnikanie žien vrátane finančnej podpory pre podnikateľky;
47. vyzýva členské štáty, aby podporovali podnikanie žien v oblasti ekologického hospodárstva, ktoré je zdrojom nových pracovných príležitostí; poznamenáva, že energia z obnoviteľných zdrojov môže poskytovať perspektívu pracovných miest pre podnikateľky vo vzdialených a v odľahlých regiónoch EÚ, kde je nezamestnanosť žien mimoriadne vysoká a kde je výrazný potenciál na využívanie alternatívnych foriem energie, ako sú veterná a slnečná energia;
48. zdôrazňuje význam aktívnych politík trhu práce, pracovných inšpekcií a sociálneho dialógu, ako aj zlepšovania zručností na podporu ekologizácie hospodárstva;
49. vyzýva členské štáty, aby podporovali vytváranie pracovných miest v sektore sociálneho hospodárstva, kde prevláda neplatená ženská práca, a najmä aby hľadali a realizovali nové riešenia, ktoré zviditeľnia neformálnu legálnu prácu;
50. vyzýva členské štáty, aby podporovali odvetvia starostlivosti a zdravotníctva s cieľom vytvoriť podmienky na dosiahnutie cieľov stratégie EÚ 2020 v oblasti zamestnávania žien;
51. vyzýva členské štáty, aby sledovali a riešili dôsledky škrtov v oblasti verejnej starostlivosti a zdravotníckych služieb, ktoré vedú k opätovnej privatizácii starostlivosti, aby sa nezvyšovala záťaž starostlivosti kladená na ženy, v dôsledku čoho by boli opäť vtiahnuté do tradičnej úlohy, ktorú majú v rodine; zdôrazňuje, že úspory v oblastiach materských, otcovských, rodičovských dovolení, prídavkov na deti a iných príspevkov na poskytovanie starostlivosti a rodinných dávok výrazne znížili príjem všetkých žien, ktoré majú povinnosti súvisiace so starostlivosťou o druhých;
52. pripomína, že v súvislosti s vnímaním miesta žien a mužov na trhu práce pretrvávajú stereotypy, že ženy sa snažia o zladenie svojich pracovných povinností s rodinným životom a sú preto v porovnaní s mužmi zraniteľnejšie, pokiaľ ide o zmeny týkajúce sa zamestnania;

53. trvá na tom, aby sa zaviedla politika hromadnej dopravy a najmä rozvoja a zlepšenia služieb hromadnej dopravy na princípe, ktorý zohľadňuje rovnosť mužov a žien, a to s cieľom umožniť ženám vystupovať aktívnejšie na trhu práce a aktívnejšie sa zúčastňovať na hľadaní práce tým, že sa im poskytne skutočná mobilita;
54. je znepokojený situáciou žien, ktoré žijú vo vidieckych oblastiach, kde sa zhoršil prístup k radu služieb; vyzýva členské štáty, aby pre vidiecke oblasti zabezpečili fungujúcu mestskú hromadnú dopravu, lekárske a ďalšie základné služby, s cieľom obmedziť migráciu do miest a vyhnúť sa marginalizácii okrajových oblastí;
55. zdôrazňuje dôležitosť účinných opatrení, ktoré umožnia kombinovať prácu, súkromný a rodinný život, čo bude mať priaznivý vplyv na zvýšenie účasti žien zo všetkých vrstiev spoločnosti na spoločenskom a politickom živote;
56. zdôrazňuje, že európskym programom „Erasmus pre mladých podnikateľov“ by sa mala osobitne podporovať účasť žien, aby získali rovnakú mieru sebadôvery a vedomostí o podnikaní na jednotnom trhu a potrebné zručnosti pre riadenie a rozvoj podnikov;
57. zdôrazňuje, že škrtky v oblasti verejných služieb starostlivosti o deti majú priamy vplyv na ekonomickú nezávislosť žien a zladenie pracovného a súkromného života; vyzýva Komisiu a Radu, aby prijali akčný plán umožňujúci dosiahnuť ciele, ktoré boli stanovené v Barcelone v záujme lepšieho zabezpečenia starostlivosti o deti, a to prostredníctvom budovania podnikových a medzipodnikových jaslí; zdôrazňuje význam kolektívnych vyjednávaní medzi vedením a zamestnancami s cieľom zlepšiť súlad medzi pracovným a rodinným životom na úrovni odvetví a na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, význam zmiernenia podmienok prístupu k systémom starostlivosti o deti a účasti na takýchto systémoch súvisiacich s kategóriami povolání vykonávaných ženami, a zároveň význam stanovenia minimálnej výpovednej lehoty v dĺžke troch mesiacov pre umiestnenie do zariadení starostlivosti o deti s cieľom umožniť ženám, aby zladili svoj rodinný a súkromný život;
58. žiada presadzovanie vhodných systémov materskej, otcovskej a rodičovskej dovolenky, podporu iniciatív spoločností týkajúcich sa pružného pracovného času a poskytovania služieb starostlivosti o deti v rámci firiem a pridelenie väčšieho objemu prostriedkov na vzdelávanie, programy celoživotného vzdelávania a odbornovo-vzdelávacie a rekvalifikačné programy, ako aj zavedenie vhodnej podpory pre opatrovateľov z radov rodinných príslušníkov vrátane poskytovania respitnej starostlivosti;
59. zdôrazňuje, že je potrebné investovať do cenovo dostupných a kvalitných služieb, ako je celodenná starostlivosť o deti, miesta v školách s celodenným programom a starostlivosť o seniorov, ktoré prispievajú k podpore rodovej rovnosti, zlepšeniu rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a vytvoreniu rámca umožňujúceho vstúpiť alebo sa vrátiť na trh práce;
60. tvrdí, že je nevyhnutné, aby sa zriadili nové zariadenia starostlivosti o deti a aby systémy neformálnej starostlivosti zároveň získali profesionálny charakter, a to tým, že sa stanovia normy kvality, zlepšia sa podmienky odmeňovania a poskytne sa odborná príprava prevádzkovateľom; takisto považuje za nutné zohľadniť osobitné potreby rodičov s neobvyklým pracovným časom a osamelých rodičov;

61. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť zodpovednosť vlád a zamestnancov v súvislosti s generačnou výmenou a materskými a otcovskými právami, čo znamená, že ženy musia mať právo na materstvo i zamestnanie bez toho, aby prišli o pracovné práva;
62. zdôrazňuje, že je potrebné znížiť vplyv hospodárskej a finančnej krízy na rodiny (s osobitným zreteľom na prípady rozvodov, slobodných matiek, alebo situácie, keď sú deti zverené do opatery príbuzných či úradov), pričom treba zohľadniť, že od žien sa často očakáva prevzatie prác v domácnosti; zdôrazňuje, že v dôsledku toho budú ženy vo väčšej miere ohrozené chudobou;
63. zdôrazňuje skutočnosť, že rozhodnutia prijaté niektorými členskými štátmi znížiť rozpočty určené na starostlivosť o dieťa, vzdelávanie a mimoškolské činnosti, príspevky na školské stravovanie, dopravu a pomoc tým, ktorí sa starajú o závislé osoby, majú priamy vplyv na ženy, ktoré vykonávajú väčšinu ďalších úloh, ktoré z toho vyplývajú; zdôrazňuje, že to znamená, že ženy musia často prejsť do zamestnania na kratší pracovný čas (z čoho vyplývajú sociálne nevýhody z hľadiska nižšieho príjmu a zníženého dôchodku); je presvedčený, že treba rozšíriť verejnú sieť denných jasí, škôlok a verejných centier voľného času pre deti, ako aj verejnú sieť na podporu starších osôb a verejnú sieť miestnych nemocníc;
64. žiada Komisiu a členské štáty, aby sa zaoberali osobitnými potrebami rómskych žien a dievčat tým, že budú uplatňovať rodové hľadisko vo všetkých politikách integrácie Rómov, a aby poskytovali ochranu osobitne zraniteľným podskupinám;
65. zdôrazňuje, že škrtý v oblasti verejných služieb starostlivosti o deti majú priamy vplyv na ekonomickú nezávislosť žien; poukazuje na to, že v roku 2010 bola 28,3-percentná miera nečinnosti žien a ich práce na kratší pracovný čas dôsledkom nedostatku služieb v oblasti starostlivosti oproti 27,9 % v roku 2009 a že v roku 2010 bola miera zamestnanosti žien s malými deťmi v EÚ o 12,7 % nižšia ako miera zamestnanosti bezdetných žien, čo predstavuje väčší rozdiel ako 11,5 % zaznamenaných v roku 2008;
66. vyzýva členské štáty, aby investovali do odvetvia starostlivosti ako odvetvia potenciálneho rastu pre mužov a ženy, a tak prelomili tradičné pridelenie úlohy opatrovateľa ženám, ktoré vedie k rodovej segregácii na trhu práce; zdôrazňuje, že škrtý v odvetví starostlivosti spôsobujú v domácnostiach posun od verejnej k neplatenej starostlivosti; zdôrazňuje potrebu náležitých zmlúv a sociálnej ochrany pre opatrovateľov poskytujúcich osobnú starostlivosť v domácom prostredí;
67. v očakávaní harmonizácie materskej, otcovskej a rodičovskej dovolenky na úrovni celej EÚ vyzýva členské štáty, aby udržali tieto príspevky, ako aj ďalšie rodinné dávky na ich súčasnej úrovni, a tak neznižovali príjem žien, a takisto aby zabezpečili, že práva žien týkajúce sa materskej dovolenky zostanú neporušené;
68. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pozorne sledovali rastúci počet prípadov diskriminácie tehotných žien na trhu práce, ktoré boli hlásené vo viacerých členských štátoch;
69. domnieva sa, že ženskú chudobu nespôsobuje len súčasná hospodárska kríza, ale tiež rôzne faktory, medzi ktoré patria stereotypy, rozdiely v odmeňovaní a dôchodkoch

mužov a žien, nedostatočné mechanizmy prerozdelenia v rámci systémov sociálnej pomoci, neuspokojivý súlad medzi rodinným a pracovným životom, dlhšia stredná dĺžka života žien a vo všeobecnosti všetky druhy rodovej diskriminácie, ktoré postihujú v prvom rade ženy; zdôrazňuje, že kríza tento stav neustálej nerovnosti len zhoršuje; poukazuje na to, že je potrebné bojovať proti stereotypom vo všetkých povolaniach a všetkých životných fázach, keďže sú jednou z trvalých príčin nerovnosti medzi mužmi a ženami, ktorá ovplyvňuje ich rozhodnutia v oblasti vzdelávania, zamestnania a rozdeľovania domácich a rodinných povinností, ako aj rozdiely v odmeňovaní žien a mužov, účasť na verejnom živote a zastúpenie na rozhodovacích pozíciách;

70. vyzýva Komisiu, aby preskúmala smernicu 2006/54, najmä pokiaľ ide o rozdiely v odmeňovaní žien a mužov, ako to požadoval Parlament vo svojom uznesení z 24. mája 2012, ktoré zahŕňalo odporúčania pre Komisiu o uplatňovaní zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty;
71. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby navrhli riešenia, ktoré pomôžu ženám, aby pokračovali vo svojej kariére, a ktoré budú zamerané najmä na boj proti rozdielom v odmeňovaní súvisiacim s materskou dovolenkou;
72. upozorňuje členské štáty na potrebu zaviesť opatrenia na zlepšenie príjmov vrátane vytvorenia systémov minimálneho príjmu a programov sociálnej podpory pre osoby, ktoré majú ťažkosti so splňaním svojich základných potrieb, najmä pre osoby s deťmi alebo zodpovednosťou za starostlivosť a predovšetkým osamelých rodičov;
73. konštatuje, že hospodárska kríza prispieva k obťažovaniu a zneužívaniu žien a násiliu páchanému na nich vo všetkých formách, a najmä k nárastu prostitúcie; zdôrazňuje, že ženy sú neustále obeťami najrozšírenejších foriem porušovania ľudských práv, a to v každej kultúre a na všetkých spoločenských a ekonomických úrovniach; zdôrazňuje tiež, že je potrebné zvýšiť verejné, finančné a ľudské zdroje, ktoré sú k dispozícii na opatrenia zamerané na skupiny ohrozené chudobou a na situácie, v ktorých sú ohrozené deti a mladí ľudia, staršie osoby, osoby so zdravotným postihnutím alebo bezdomovci;
74. vyzýva členské štáty, aby preskúmali a poukázali na okamžitý a dlhodobý vplyv hospodárskej krízy na ženy, pričom osobitne sa treba venovať otázke, či a ako tento vplyv zhoršuje existujúce rodové rozdiely, a na súvisiace dôsledky, ako je zvýšené riziko násillia založeného na rodovej príslušnosti, zhoršovanie zdravia matiek a detí a chudoba starších žien;
75. zdôrazňuje, že v súčasných podmienkach hospodárskej krízy a rozpočtových obmedzení majú ženy k dispozícii menej zdrojov na ochranu seba a svojich detí pred násillím, a preto je ešte dôležitejšie zamedziť priamemu finančnému dosahu, ktorý má násillie voči ženám a deťom na súdny systém, ako aj na zdravotné a sociálne služby;
76. zdôrazňuje, že inštitucionálny rámec politik rodovej rovnosti vrátane orgánov zaoberajúcich sa rovnosťou a organizácií žien takisto nepriaznivo ovplyvňujú škrty vo financovaní; vyzýva členské štáty, aby prehodnotili svoje úrovne štátneho financovania týkajúceho sa orgánov a projektov zaoberajúcich sa rodovou rovnosťou, útlkov pre ženy a organizácií žien, keďže sú účinným prostriedkom, ako nájsť udržateľné riešenia krízy a zabezpečiť aktívnu účasť na príprave budúcich opatrení zameraných na obnovu;

konštatuje, že zníženie finančných prostriedkov pre organizácie žien oslabuje občiansku a politickú účasť žien a vedie k tomu, že názory žien počut' v spoločnosti v ešte menšej miere;

77. vyzýva Európsky inštitút pre rodovú rovnosť na nepretržité a systematické sledovanie a hodnotenie následkov hospodárskej krízy na pracovné podmienky žien, pokiaľ ide o diskrimináciu pri prijímaní do zamestnania, zvyšovanie pracovnej záťaže, tlak a stres pri práci, zastrašovanie a psychologické obťažovanie; zdôrazňuje, že existujúce údaje neodzrkadľujú celú tvrdosť dosahu krízy na ženy; takisto vyzýva Komisiu, aby vykonala posúdenie rodového vplyvu svojich opatrení v oblasti hospodárskej politiky a reakcií na súčasnú krízu;
78. vyzýva členské štáty, aby dôrazne podporovali rodové rozpočtovanie s cieľom posilniť rodovú rovnosť napravením negatívnych následkov v oblasti príjmov a výdavkov a zlepšením správy a zodpovednosti, najmä so zreteľom na národné rozpočty;
79. vyzýva členské štáty, aby prijali rozpočtové nástroje odrážajúce potrebu rodovej rovnosti;
80. vyzýva všetky členské štáty, aby ratifikovali Dohovor MOP o pracovníkoch v domácnosti (dohovor 189);
81. zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť vyvážený pomer medzi bezpečnosťou a flexibilitou na trhu práce prostredníctvom komplexného uplatňovania zásad flexiistoty a riešiť segmentáciu trhu práce poskytovaním primeranej sociálnej ochrany pre osoby v prechodnom období alebo v prípade dočasných pracovných zmlúv či zmlúv na kratší pracovný čas, ako aj prístup k možnostiam odbornej prípravy, kariérneho rastu a zamestnania na plný úväzok;
82. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Od roku 2008 svetové hospodárstvo prechádza po sebe nasledujúcimi krízami: finančnou, hospodárskou a teraz aj sociálnou krízou. Európske vlády, ktoré najskôr prijali opatrenia na finančnú obnovu, aby následne vypracovali plány rozpočtových úspor s cieľom ukončiť špirálu verejných deficitov a dosiahnuť súlad s Maastrichtskou zmluvou, tento posledný faktor v širokej miere podceňujú. Ozdravenie rozpočtov členských štátov výrazne zatienilo sociálnu krízu, ktorá vznikla spojením účinkov hospodárskych kríz a zasahuje najmä ženy.

V roku 2008 pri nástupe hospodárskej krízy bol priamy vplyv na prácu mužov silnejší ako na prácu žien. Ženy teda neboli prvými obeťami krízy, ale situácia sa od roku 2009 postupne zhoršila.

Treba však zhodnotiť jej vplyv podľa jednotlivých členských štátov a podľa sektorov činnosti. Pokiaľ ide o mužov, ku strate pracovných príležitostí došlo v priemyselnom sektore, ktorý najskôr reagoval na krízu; ženy, ktoré sú aktívne najmä v sektore služieb, boli postihnuté až v ďalšej etape. Rovnako mladé ženy, ktoré majú lepšie vzdelanie, boli dlhšie chránené pred krízou, hoci valorizácia ich diplomov sa znížila, čo ovplyvnilo ich zárobok.

Ženy v EÚ postihla tichá kríza. Účinky krízy prichádzali pomalšie a menej brutálne ako u mužov, ale existujú. Mužská práca sa však bude obnovovať rýchlejšie, pričom úsporné opatrenia, ku ktorým došlo vo verejných službách, ovplyvnia ženskú prácu trvalejším spôsobom.

Ešte viac je zakorenená myšlienka, že nezamestnanosť mužov je závažnejšia ako nezamestnanosť žien.

Rôzne aspekty tejto problematiky sa od začiatku 7. volebného obdobia už analyzovali vo viacerých správach Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť.

Politiky rozpočtových obmedzení: dvojaká záťaž pre ženy

Ženy boli viac postihnuté nezamestnanosťou, nestabilnou prácou a nižšími platmi ako muži už pred krízou a teraz na ne ešte vplývajú opatrenia na prispôsobenie sa kríze, ktoré vlády prijali na zníženie deficitu verejných financií.

Ženy, ktoré pracujú vo verejnom sektore, kde predstavujú v priemere 70 % zamestnancov, sú hlavnými obeťami rozpočtových úspor, o ktorých rozhodli vlády členských štátov. Zníženie počtu pracovníkov vo verejnej správe dosiahlo v niektorých členských štátoch 25 %¹. Navyše sa znížili alebo zmrazili platy vo verejnom sektore a je bežnou praxou, že zmluvy na dobu určitú sa nepredlžujú.

Ďalšie negatívne vplyvy, napr. opatrenia na zníženie rodinných prídavkov, materskej

¹ Medzinárodný úrad práce, Svetové trendy v zamestnanosti 2012, s. 18.

dovolenky, prídavkov pre rodiny s osamelým rodičom, zvýšili riziko chudoby žien a posilnili mieru závislosti vzhľadom na iných členov rodiny.

V prípade žien, ktoré zotrvali v zamestnaní, je toto zamestnanie často na nižšej úrovni kvalifikácie, akú dosiahli, alebo diplomu, ktorý získali, a zamestnanie si uchovávajú za cenu rizika, že dôjde ku strate kvalifikácie. Okrem toho sú ponúkané pracovné miesta častejšie spojené so zmluvou na dobu určitú alebo pracovným pomerom na kratší pracovný čas ako so zmluvami na dobu neurčitú.

V roku 2011 bolo 31,6 % žien v pracovnom pomere na kratší pracovný čas. Tento jav dosiahol také rozmery, že Európska komisia hovorí nie o pracovnom pomere na kratší pracovný čas, ale o nezamestnanosti pri čiastočnom úväzku¹.

Vo svojich stratégiách ako sa vyhnúť nezamestnanosti mladé ženy často študujú dlhšie a/alebo predlžujú učňovské vzdelávanie, aby oddialili vstup na trh práce, alebo sa tiež jednoducho vzdajú hľadania práce.

Pre tie, ktoré si zachovali pracovné miesta, sa vynára otázka zosúladenia pracovného a súkromného života. Musia spájať svoje zamestnanie s domácimi prácami, na ktorých sa najviac podieľajú, a často aj so starostlivosťou o závislé osoby (deti, rodičia, choré osoby alebo osoby so zdravotným postihnutím).

Rôzne znižovanie sociálnych dávok a znižovanie rozpočtu pre sociálne infraštruktúry, vzdelávanie, starostlivosť o deti a zdravotníctvo a prevzatie zodpovednosti za závislé osoby vedú k presunu týchto povinností na domácnosti, teda zvyčajne na ženy, čím ich nútia opustiť alebo skrátiť platené zamestnanie s cieľom zabezpečiť služby, ktoré štát už neposkytuje alebo ktoré si už nemôžu dovoliť.

Neformálna práca slúži niektorým ženám ako útočisko, pretože buď už nemôžu viac znášať záťaž týchto rôznych úloh, alebo výška odmeňovania za zamestnanie, ktoré vykonávajú, už nestačí pokryť zvýšenie daní a zníženie sociálnych dávok. Uprednostňujú teda odchod z pracovného trhu, aby sa začlenili do neformálneho hospodárstva. Spájanie týchto rôznych faktorov prispieva k zachovávaní rodovej nerovnosti.

Odporúčania na ukončenie krízy

Je nevyhnutné začleniť hľadisko rovnosti žien a mužov do riešení, ktoré chcú orgány verejnej moci uplatniť na ukončenie krízy.

Jeden z prvých činiteľov sa nachádza vo vzdelávaní a odbornej príprave, tak počiatočnej, ako aj celoživotnej, a to s cieľom byť schopný prispôbiť sa vývoju na trhu práce. Pracovné perspektívy na nasledujúce roky ukazujú, že 15 % pracovných miest s nižšou kvalifikáciou zanikne, pričom vznikne 15 % nových pracovných príležitostí, ktoré si budú vyžadovať vysokú kvalifikáciu². Je teda nevyhnutné pouvažovať nad všetkými politikami v oblasti

¹ Európska komisia, Správa o rovnosti žien a mužov v Európskej únii – 2010.

² Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. októbra 2011 o programe pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, P7_TA(2011)0466.

odbornej prípravy, pričom treba zohľadniť osobitné postavenie žien.

Z tohto hľadiska treba mobilizovať Európsky sociálny fond, ako aj všetky ostatné európske programy s cieľom umožniť širšie sociálne začleňovanie prostredníctvom pracovného začleňovania.

Je dôležité zdôrazniť, že rozpočtové obmedzenia mali negatívne následky na zosúladenie pracovného a rodinného života a že sa to týka práve osamelých rodičov a veľmi často žien. Lepšie zabezpečenie prostriedkov na starostlivosť o deti spolu s budovaním podnikových a medzipodnikových jasíeľ prispeje k zachovaniu zamestnanosti žien. Tieto výsledky sa dajú dosiahnuť najmä kolektívnym vyjednávaním so sociálnymi partnermi.

Krízou bola faktorom, ktorý zhoršil násilie páchané na ženách (obťažovanie, násilie v práci a medzi manželmi). Rozpočtové úspory nesmú spochybniť financovanie programov a združení na boj proti násiliu.

Treba zdôrazniť, aká významná je úloha, ktorú ženy zohrávajú v záujme ukončenia krízy, a že z tohto dôvodu sa návrhy Európskej komisie, ktoré sa týkajú rovnováhy medzi mužmi a ženami na rozhodovacích postoch, uberajú správnym smerom. Navyše treba prijať súbor opatrení s cieľom dostať v spoločnosti ženy do popredia, aby sa lepšie zapájali do prijímania politických a hospodárskych rozhodnutí.

Európska komisia zohráva zásadnú úlohu pri zabezpečení toho, aby sa v politikách zamestnanosti v Európskej únii a hospodárskych politikách zohľadnili ciele a záväzky v oblasti rovnosti mužov a žien. Komisia musí tiež využiť plány obnovy na posilnenie práv žien a začlenenie rozmeru rovnosti mužov a žien do všetkých stránok viacročného finančného rámca 2014 – 2020.

30.1.2013

STANOVISKO VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI

pre Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

k vplyvu hospodárskej krízy na rodovú rovnosť a práva žien
(2012/2301(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Gabriele Zimmer

NÁVRHY

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci vyzýva Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje význam hlavnej iniciatívy s názvom Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu; vyzýva členské štáty, aby plne využili program Európa pre občanov, ako aj budúci program v oblasti sociálnej zmeny a inovácie, najmä so zreteľom na účinné vykonávanie cieľov v oblasti rodovej rovnosti; zdôrazňuje význam programu Daphne III, najmä pokiaľ ide o ochranu žien pred všetkými formami násilia a potrebu dosiahnutia vysokej úrovne ochrany zdravia, pohody a sociálnej súdržnosti; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia nevyhnutné na to, aby mali prístup k Európskemu sociálnemu fondu (ESF), ktorý zohráva dôležitú úlohu v profesijnom začleňovaní prostredníctvom politík vzdelávania a odbornej prípravy, a aby prostriedky z tohto fondu využívali na programy zamerané na boj proti chudobe;
2. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby začlenili všeobecný prístup rodovej rovnosti do všetkých politík, najmä v oblasti zamestnanosti, s cieľom uľahčiť zamestnávanie žien, a aby tento prístup zahrnuli do usmernení EÚ pre zamestnanosť; taktiež vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili rovnosť žien a mužov v kontexte správy ekonomických záležitostí, udržateľného rozvoja a ekologických pracovných miest, odborného vzdelávania a prípravy, migrácie, spolupráce a rozvoja, zdravia a bezpečnosti a opatrení, ktoré majú byť plánované alebo vykonávané s cieľom zabrániť následkom krízy alebo ich obmedziť;
3. vyzýva členské štáty, aby preskúmali a poukázali na okamžitý a dlhodobý vplyv hospodárskej krízy na ženy, najmä na to, či a ako tento vplyv zhorší existujúce rodové rozdiely, a na súvisiace dôsledky, ako je zvýšené riziko násilia založeného na rodovej príslušnosti, zhoršovanie zdravia matiek a detí a chudoba starších žien;

4. vyzýva Komisiu, aby zvažila ďalšiu úpravu štrukturálnych fondov s cieľom zabezpečiť dodatočnú podporu pre oblasti, v ktorých sú ženy zamestnané a ktoré pravdepodobne ovplyvní kríza, ako aj podporu pre starostlivosť o deti, odbornú prípravu a prístup k zamestnaniu;
5. konštatuje, že miera nezamestnanosti žien je v mnohých členských štátoch trvale vyššia ako miera nezamestnanosti mužov, čo len zhoršuje už jestvujúce problémy, ktorým čelia ženy na trhu práce a medzi ktoré patrí priama či nepriama diskriminácia, viacnásobná diskriminácia zraniteľných žien, ako sú ženy so zdravotným postihnutím, existencia „neviditeľného stropu“, rozdiel v odmeňovaní mužov a žien, práca na čiastočný úväzok, neisté pracovné podmienky, chudoba pracujúcich, vysoké zastúpenie žien v neformálnom sektore s nízkymi príjmami, vykorisťovanie pracovníkov v domácnosti, ktorými sú prevažne migrantky, slabšia sociálna ochrana a nedostatočné dôchodkové práva v dôsledku uvedených faktorov; radikálna úprava sociálnych opatrení, ktoré negatívne ovplyvňujú chudobné rodiny a osamelých rodičov, a daňové systémy, ktoré majú negatívny dosah na ženy; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na boj proti segmentácii trhu práce s cieľom podporiť prístup žien ku kvalitnému zamestnaniu s dôstojným odmeňovaním a primeranou sociálnou ochranou;
6. domnieva sa, že súčasné účinky krízy budú mať dlhodobý dosah na ženy, a to v dôsledku výraznej rodovej segregácie na trhu práce, kde sú ženy koncentrované v sektoroch charakterizovaných nízkymi mzdami, neformálnymi modelmi práce a modelmi práce na čiastočný úväzok, ktoré majú priamy vplyv na dôchodkové príspevky žien; zdôrazňuje, že je dôležité riešiť segmentáciu trhu práce a príčiny feminizácie chudoby tým, že sa zabezpečí primeraná sociálna ochrana v prechodných obdobiach a v prípade zamestnania na čiastočný úväzok alebo dobu určitú, a prístup k odbornej príprave, kariérnemu rozvoju a možnostiam práce na plný úväzok; vyzýva na určenie osvedčených postupov a odporúčaní pre členské štáty s ohľadom na ich vnútroštátne opatrenia zamerané na začlenenie alebo opätovné začlenenie žien do pracovnej sily a všeobecnejšie na odstránenie chudoby a sociálneho vylúčenia žien a detí;
7. poznamenáva, že úsporné opatrenia, ako je znižovanie výdavkov na sociálne a zdravotnícke služby na národnej úrovni, obvykle postihujú ako prvé ženy a dievčatá; poukazuje na to, že globálne rodové rozdiely prispievajú k tomu, že ženy často preberajú výlučnú zodpovednosť za deti a chorých rodinných príslušníkov, čo znamená, že znižovanie vládnej podpory zvyšuje neplatenú pracovnú záťaž žien;
8. konštatuje, že rozdiel medzi mzdami mužov a žien dosahuje takmer 17 %; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili rovnaký plat mužov a žien za rovnakú prácu a odstránili diskrimináciu z dôvodu pohlavia; vyzýva Komisiu, aby čo najskôr predložila návrh smernice s opatreniami na odstránenie rozdielu v odmeňovaní žien a mužov za rovnakú alebo rovnocennú prácu;
9. zdôrazňuje, že na práva žien by sa nemalo nazerat' ako na práva súperiace s právami mužov, ani by tak nemali byť chápané či presadzované, pretože zlepšenie služieb starostlivosti a verejných služieb pre rodiny je základnou podmienkou pre účasť ako mužov, tak žien na trhu práce; poukazuje na to, že je potrebné presadzovať rozdelenie povinností v rodine a domácnosti; vyzýva členské štáty, aby zaviedli opatrenia alebo

prijali opatrenia rozvíjajúce existujúce opatrenia na prekonanie diskriminačných rodových stereotypov a nerovnakého rozdelenia úloh, napríklad prostredníctvom podporovania mužov v ich práve starať sa o deti, chorých alebo postihnutých príbuzných;

10. zdôrazňuje, že je dôležité zreformovať makroekonomickú a sociálnu politiku a politiku trhu práce s cieľom zaručiť hospodársku a sociálnu spravodlivosť pre ženy, rozvíjať stratégie na podporu spravodlivého rozdeľovania bohatstva, zaručiť minimálny príjem a dôstojné mzdy a dôchodky, znížiť rozdiel v odmeňovaní žien a mužov, vytvoriť viac kvalitných pracovných miest pre ženy, a to v spojení s právami, s cieľom umožniť ženám využívať verejné služby na vysokej úrovni a zlepšiť sociálnu starostlivosť a miestne služby vrátane jasli, materských škôl a ďalších foriem predškolskej výchovy, denných centier, komunitných centier voľného času a služieb na podporu rodiny a medzigeneračných centier;
11. domnieva sa, že rovnosť medzi mužmi a ženami je základným európskym cieľom a musí predstavovať jedno z hlavných riešení, pokiaľ ide o prekonanie súčasnej hospodárskej a finančnej krízy;
12. konštatuje, že rozdiely medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o zamestnanie, mzdy, prerušenie kariéry a prácu na čiastočný úväzok z dôvodu zodpovednosti za rodinu majú vážne následky pri výpočte dôchodkov, a preto je dôchodok žien často nižší a s väčšou pravdepodobnosťou im hrozí chudoba; vyzýva členské štáty, aby preskúmali systémy sociálnej ochrany, pokiaľ ide o individualizáciu práv v dôchodkových systémoch a systémoch sociálneho zabezpečenia, s cieľom zabrániť situácii, keď je zárobkovo činný partner vo výhode, a zaručiť rovnaké dôchodkové práva;
13. poznamenáva, že vyjednávanie o mzdách sa v dôsledku krízy čoraz viac decentralizuje a rodová segregácia sťažuje kolektívne vyjednávanie, a uznáva úlohu, ktorú sociálni partneri, najmä odbory, môžu zohrávať v súvislosti so zaradením tejto otázky do programu rokovaní;
14. vyzýva členské štáty, aby podporovali aktívne politiky trhu práce, silný sociálny dialóg, pracovné normy a sociálnu ochranu s cieľom chrániť práva žien, vrátane migrantiek, a bojovať proti nútenej a nelegálnej práci;
15. vyzýva všetky členské štáty, aby ratifikovali Dohovor MOP o pracovníkoch v domácnosti (dohovor 189);
16. zdôrazňuje význam aktívnych politík trhu práce, pracovných inšpekcii a sociálneho dialógu, ako aj zlepšovania zručností pre podporu ekologizácie hospodárstva;
17. vyzýva členské štáty, aby zavádzali konkrétne programy na podporu aktívneho začleňovania alebo opätovnej integrácie žien do trhu práce a aby vytvárali konkrétne príležitosti na celoživotné vzdelávanie umožňujúce získať zručnosti a kvalifikácie, ako je posilnenie postavenia, budovanie dôvery a vytváranie schopností, ktoré sú potrebné s ohľadom na dosiahnutie cieľov v sociálnej oblasti a v oblasti zamestnanosti stratégie Európa 2020;
18. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili účasť žien v rozhodovacom procese týkajúcom sa

politickej reakcie na krízu a aby prijali opatrenia, ktoré sú potrebné na podporu vyššej miery zamestnanosti žien, ako je zabezpečenie slobodného a spravodlivého prístupu k finančne dostupným verejným a súkromným službám starostlivosti o deti všetkých vekových skupín a opatrovateľských služieb pre závislé osoby s vhodnou pracovnou dobou; vyzýva na podporu vhodných systémov materskej, otcovskej a rodičovskej dovolenky a na podporu iniciatív spoločností týkajúcich sa pružného pracovného času a poskytovania služieb starostlivosti o deti v rámci firiem, ako aj na pridelenie väčšieho objemu prostriedkov na vzdelávanie, programy celoživotného vzdelávania a odbornovo-vzdelávacie a rekvalifikačné programy a na zavedenie vhodnej podpory pre opatrovateľov z radov rodinných príslušníkov vrátane poskytovania respitnej starostlivosti;

19. vyzýva EÚ a členské štáty, aby vypracovali politiky a programy na podporu zladenia pracovného a rodinného života; zdôrazňuje, že je potrebné investovať do cenovo dostupných a kvalitných služieb, ako je celodenná starostlivosť o deti, miesta v školách s celodenným programom a starostlivosť o seniorov, ktoré prispievajú k podpore rodovej rovnosti, zlepšeniu rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a vytvoreniu rámca umožňujúceho vstúpiť alebo sa vrátiť na trh práce;
20. zdôrazňuje, že ženy často ako prvé prichádzajú o zamestnanie alebo ich postihuje znižovanie miezd v čase krízy; domnieva sa, že ochrana odvetví, v ktorých sú ženy obvykle zamestnané, je preto nevyhnutným opatrením na zmiernenie počiatočného dosahu hospodárskej krízy a zabezpečenie dlhodobejšej stability;
21. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v ročnom prieskume rastu na rok 2013 chýba zvyšovanie účasti žien na trhu práce, a to napriek skutočnosti, že ide o jeden z hlavných cieľov stratégie Európa 2020; vyzýva Radu, aby pri prijímaní tohtoročných usmernení pre hospodársku politiku v rámci európskeho semestra doplnila ako prioritu podporovanie účasti žien na trhu práce;
22. ďalej vyzýva členské štáty, aby vyvíjali politiky v oblasti odborného vzdelávania;
23. zdôrazňuje, že je potrebné znížiť vplyv hospodárskej a finančnej krízy na rodiny (s osobitným zreteľom na prípady rozvodov alebo situácie, keď sú deti zverené do opateru príbuzných či úradov) vrátane osamelých rodičov, pričom treba zohľadniť, že práce v domácnosti sú zvyčajne ponechávané na ženy;
24. konštatuje, že medzi členskými štátmi existujú rozdiely v zamestnanosti žien pohybujúce sa v rozmedzí od 48,6 % do 77,2 %, a domnieva sa, že táto situácia si vyžaduje prijatie konkrétnych opatrení, aby sa dosiahli ciele stratégie EÚ 2020;
25. zdôrazňuje, že je potrebné podnecovať podnikanie žien tým, že ženy budú podporované pri zakladaní vlastných spoločností a uľahčí sa im prístup k finančným prostriedkom;
26. varuje, že súčasná kríza môže mať za následok, že ženám bude hroziť vyššie riziko domáceho násillia;
27. vyjadruje znepokojenie nad výrazným znižovaním verejných výdavkov, ktoré vyplýva zo zavedenia úsporných opatrení a vedie k výraznému obmedzovaniu počtu pracovných miest a služieb vo verejnom sektore, čo má dosah najmä na ženy a núti ich k tomu, aby

namiesto platenej práce boli nezamestnané alebo vykonávali neplatenú prácu, čím sú vystavené ešte vyššiemu riziku chudoby;

28. trvá na tom, že treba prijať opatrenia na zníženie rodovej segregácie na trhu práce ako na horizontálnej úrovni, t. j. pokiaľ ide o nadmerné zastúpenie žien v zamestnaniach s nízkym príjmom, tak aj na vertikálnej úrovni, t. j. pokiaľ ide o nedostatočné zastúpenie žien vo výkonných a rozhodovacích pozíciách; zdôrazňuje, že neisté pracovné podmienky zostávajú aj naďalej otázkou rodovej rovnosti, a to nielen v prípade nízko kvalifikovaných odvetví a pracovných miest, ale aj v povolaniach vyžadujúcich vyššie vzdelanie, ako v prípade neistých pracovných miest v akademickej sfére s nadmerným zastúpením žien;
29. keďže v súčasných podmienkach hospodárskej krízy a rozpočtových obmedzení majú ženy k dispozícii menej zdrojov na ochranu seba a svojich detí pred násilím a keďže je ešte dôležitejšie zamedziť priamemu finančnému dosahu, ktorý má násilie voči ženám a deťom na súdny systém, ako aj na zdravotné a sociálne služby;
30. upozorňuje členské štáty na potrebu zaviesť opatrenia na zlepšenie príjmov vrátane vytvorenia systémov minimálneho príjmu a programov sociálnej podpory pre osoby, ktoré majú ťažkosti so splňaním svojich základných potrieb, najmä pre osoby s deťmi alebo zodpovednosťou za starostlivosť a predovšetkým osamelých rodičov;
31. zdôrazňuje, že pri prijímaní všetkých opatrení a využívaní všetkých prostriedkov na boj s hospodárskou krízou, najmä ESF, je potrebné vykonávať hodnotenia vplyvu z rodového hľadiska a prihliadať k tomuto hľadisku pri tvorbe rozpočtov; vyzýva členské štáty, aby dôrazne podporovali rodové rozpočtovanie s cieľom posilniť rodovú rovnosť napravením negatívnych následkov v oblasti príjmov a výdavkov a zlepšiť správu a zodpovednosť, najmä so zreteľom na národné rozpočty;
32. zdôrazňuje, že je dôležité investovať do žien a rodovej rovnosti;
33. je znepokojený situáciou žien, ktoré žijú vo vidieckych oblastiach, kde sa zhoršil prístup k radu služieb; vyzýva členské štáty, aby pre vidiecke oblasti zabezpečili fungujúcu mestskú hromadnú dopravu, lekársku pomoc a ďalšie základné služby, s cieľom obmedziť migráciu do miest a vyhnúť sa marginalizácii okrajových oblastí;
34. vyzýva členské štáty, aby zvýšili účasť žien na všetkých úrovniach rozhodovania;
35. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na zlepšenie podpory podnikateľskej činnosti žien vrátane finančnej podpory pre podnikateľky;
36. poukazuje na to, že mnohé druhy tovaru alebo služby, za ktoré sa predtým platilo, vyrábajú či poskytujú v čase krízy ženy v domácnosti bez akejkoľvek odmeny; zdôrazňuje preto potrebu komplexnejšej oficiálnej štatistiky, ktorá bude zahŕňať aj neplatenú prácu, aby sa dal plne vyhodnotiť vplyv krízy a úsporných opatrení na situáciu žien a mužov na trhu práce;

VÝSLEDK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	24.1.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 37 - : 1 0 : 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Georges Bach, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Cabrnock, Alejandro Cercas, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Marian Harkin, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Andrea Zaroni
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Malika Benarab-Attou, Sergio Gutiérrez Prieto, Richard Howitt, Paul Murphy, Ria Oomen-Ruijten, Gabriele Zimmer
Náhradník (čl. 187 ods. 2) prítomný na záverečnom hlasovaní	Jens Nilsson

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	19.2.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 20 - : 1 0 : 4
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Regina Bastos, Marije Cornelissen, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Ulrike Lunacek, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Inês Cristina Zuber
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Licia Ronzulli, Angelika Werthmann